

Tuettua verkko-opetusta koulunkäynnin erityistilanteisiin

Koulupoissaolot ja eri asteiset koulunkäynnin hankaluudet ovat puhututtaneet mm. VIP-verkoston toimijoita viime aikoina. Aiheen ympärille ollaan käynnistämässä valtakunnallista teemaryhmää, jonka tarkoituksena on etsiä pulmaan malleja ja ratkaisuja sekä ennaltaehkäisyä että korjaavien toimenpiteiden näkökulmasta.

Poissaolot huolen indikaattorina

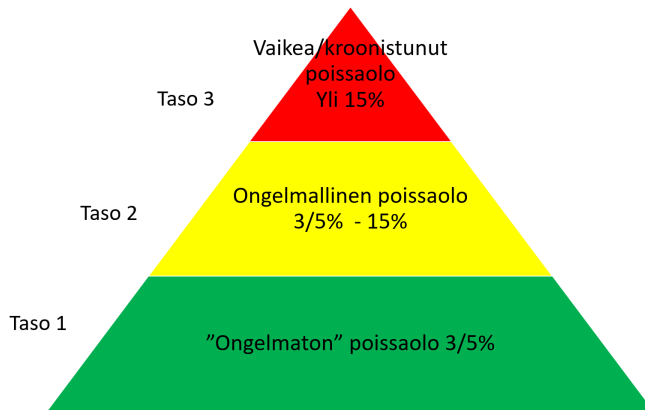
Poissaolojen osalta Valterin piirissä on tehty kattavaa poissaoloihin ja räätälöityihin opetusratkaisuihin liittyvää kartoitustyötä Etelä- ja Pohjois-Savon alueella. Haastattelut kohdennettiin kaikkiin alueen yläkouluihin (51 koulua) ja pääpaino oli perusopetuksen päättövaiheen oppilaissa. Tehdyssä kartoituksessa ilmeni, että koulujen haasteet liittyvät useimmiten psyykkisistä oireista kärsivien oppilaiden koulupolun varmistamiseen. Vastanneista 78% kertoi, että heidän koulussaan on tällä hetkellä ainakin yksi oppilas, jonka opetusta on järjestetty poikkeavin opetusjärjestelyin suurten poissaolomäärien takia. Kaikkiaan alueella ilmoitettiin olevan 175 tällaista nuorta. Valtakunnallisesti suhteutettuna tämä tarkoittaa noin 2690 perusopetuksen päättövaiheessa olevan oppilaan joukkoa.

Kartoituksessa piirtyi kuva pienestä, mutta vaikeasti autettavasta ja heterogeenisestä oppilasryhmästä, jonka side kouluun oli hauras monista tukitoimista huomatta. Lastenpsykiatrian erikoislääkäri Susanna Kallisen (2016) mukaan peruskoulun kesken jättäneiden määrä on kolminkertaistunut vajaassa kymmenessä vuodessa. Tilannetta kuvaa hyvin erään rehtorin kommentti:

”Kymmenen vuotta sitten kaikki pääsi pois ja pystyttiin tukeen, mut sit alko pikkuhiljaan tulla sellaisia tyyppejä, että ei tullu. Lukematon määrä palavereja, hirmu räätälöinnit, kaikki tukikeinot ja keinot, mitä pystytään keksiin ja silti ne vaan menee eikä jää mihinkään koukuun kiinni. Ne vaan menee sitten ja häviää...”

Miksi kouluun on vaikea mennä?

Valterissa on meneillään kaksi hanketta, joiden avulla pyritään tukemaan kotoa käsin koulua käyviä oppilaita. Jokainen Tuuve ja Monni Online-hankkeen oppilas on kulkenut oman ainutlaatuisen polkunsu kohti sitä tilannetta, ettei opiskelu omassa koulussa enää suju räätälöinnistä huolimatta. Verkko-opintojen alkaessa useimmilla on takanaan yli lukukauden kestänyt poissaolojakso. Skedgellin ja Kearneyn (2018) esittämällä koulupoissaolojen tasoilla kuvattuna nämä oppilaat ovat kolmannen tason huipulla. Tutkimuksesta tiedetään, että tässä vaiheessa palaaminen takaisin koulun piiriin on erittäin harvinaista erityisesti perusopetuksen päättövaiheen oppilaiden parissa.

Tällä hetkellä verkossa opiskelevista noin 50 nuoresta suurimmalla osalla on haasteena psyykkiset ongelmat. Usein ahdistus, masennus ja sosiaalisten tilanteiden pelko kietoutuu koulupoissaoloihin ja muodostaa toisiaan ruokkivan systeemin (Heyne, Sauter & Maynard 2015). Poissaolomäärän kasvaessa kouluun on mahdotonta palata, koska nuori kokee menettäneensä kasvonsa luokkakavereittensa silmissä. Kuitenkin moni haluaa kiihkeästi saada opinnot suoritettua ja haave päättötodistuksesta elää vahvana.

Verkossa tavataan opettajia ja oppilaita

Tuuve- ja Monni Online-hankkeissa 8- ja 9-luokkalaisten koulua käymättömien oppilaiden opintoja tuetaan verkossa opetuksen, ohjauksen sekä verkkomateriaalin keinoin. Erityisopettajat järjestävät yksilö- ja pienryhmätapaamisia ja aineenopettajat vetävät ryhmäkursseja. Joissakin kouluissa osa opetuksesta striimataan suoraan luokkahuoneesta oppilaan kotiin. Näin erityisesti silloin, kun oppilas on sairastunut esimerkiksi syöpään ja on eristettynä hoitojen vuoksi.

Yhdessä oman koulun kanssa tehtävässä suunnitelmassa pyritään siihen, että oppilas käy aina mahdollisuuksien mukaan myös omassa koulussa. Joidenkin kohdalla tämä voi tarkoittaa viikoittaista käyntiä erityisopettajan luona, joku pystyy puolestaan olemaan mukana kuvataiteen opetuksessa.

Tiivistä yhteistyötä

Koulupoissaoloihin puuttuminen vaatii yhteistyötä nuoren, vanhempien, koulun ja ympäröivän yhteisön välillä. Yleisessä tuessa mm. kiusaamiseen puuttumisella ja yksinäisyyttä ehkäisemällä voidaan vaikuttaa poissaoloihin ennen niiden muuttumista ongelmallisiksi. Tiivis yhteistyö koulun, sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon välillä kannattelee oppilasta yli hankalienkin aikojen, mutta toisinaan tarvitaan lisäkeinoja siihen, että opiskella voi myös kotona. Tällaisessa tilanteessa verkko-opiskelu antaa mahdollisuuden muiden samassa tilanteessa olevien nuorten tapaamiselle sekä opetuksen ja ohjauksen saamiselle itseopiskelupakettien sijaan. Parhaillaan kahdeksassa Tuuve-pilottikunnassa toimintaa kehitetään siten, että oman lähikoulun toimijat voivat ohjata nuorta sekä lähellä että etänä. Monni Online – hankkeessa pilotoidaan puolestaan henkilökohtaisten Nepsy-valmentajien käyttöä toisen asteen nivelvaiheessa.

Tuuve on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke (2017 - 2019), joka toteutetaan yhteistyössä Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin, Otavan Opiston nettiperuskoulun ja Maskun kunnan kanssa. Lisätietoja www.tuuve.fi.

Monni Online on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama hanke (2016 – 2019), joka toteutetaan yhteistyössä Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin, Otavan Opiston nettiperuskoulun sekä Etelä- ja Pohjois-Savon kuntien kanssa. Lisätietoja sekä kuntakartoitusraportti www.monnionline.fi.

Lähteet

Heyne, D. A., Sauter, F. M., & Maynard, B. R. (2015). Moderators and mediators of treatments for youth with school refusal or truancy. In M. Maric, P. J. M. Prins, & T. H. Ollendick (Eds.), *Moderators and mediators of youth treatment outcomes* (pp. 230-266). New York, NY, US: Oxford University Press.

Kallinen, S. (yle.fi 15.4.2016)

Monni Online – ohjauksellista tukea perusopetuksen päättövaiheeseen ja nivelvaiheen siirtymään. Kuntakartoituksen tuloksia 2017, www.monnionline.fi.

Skedgell, K.K., & Kearney, C.A. (2018). Predictors of school absenteeism severity at multiple levels: A classification and regression tree analysis. *Children and Youth Services Review, 86*, 236-245.